

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D., a Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobce: **L. K.**
zastoupeného advokátkou Mgr. Barborou Kubinovou
se sídlem Milešovská 6, Praha 3

proti

žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**
se sídlem Karmelitská 7, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2015 č.j.: MSMT-1414/2015-8

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 30. 7. 2015 č.j. MSMT-1414/2015-8 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11.228,- Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce advokátky Mgr. Barbory Kubinové.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaný rozhodl o odložení žádosti žalobce o poskytnutí informací evidované pod sp. zn. MSMT-1414/2015-8 podle § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPI“) z důvodu neuhrazení požadovaných nákladů v zákonné lhůtě.

2. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. V žalobě předně konstatoval, že žádostí o poskytnutí informací ze dne 12.1.2015 (dále jen „předmětná žádost“) požádal žalovaného o poskytnutí informací, které byly vyhledány a zpracovány žalovaným na základě žádostí o poskytnutí informací evidovaných u žalovaného pod č.j. MSMT-31855/2014-1 a č.j. MSMT-31891/2014-1. Písemností č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15.1.2015 byl žalobce vyzván k zaplacení 8.400,- Kč jako nákladů na „vyhledání a zpracování“ požadovaných informací do 60 dnů ode dne doručení výzvy. První přílohou této výzvy byl sazebník úhrad žalovaného za poskytování informací, druhou přílohou byl dokument nazvaný jako vyčíslení nákladů, za kterého vyplývá, že úhradu nákladů žalovaný požaduje za vyhledání informací požadovaných v jiných žádostech o poskytnutí informací, které mělo trvat 30 hodin, a jejich zpracování, což si mělo vyžádat 10 hodin. Úhradu nákladů tak žalovaný požadoval za celkem 40 hodin práce.
3. Žalobce podal proti požadavku úhrady nákladů uvedenému v písemnosti č.j. MSMT-1414/2015-2 stížnost, v níž argumentoval tím, že požadavek na úhradu nákladů za zpracování informací nemá oporu v zákoně, že nelze žádat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací v situaci, kdy požadované informace již byly vyhledány, a dále že není uvedeno, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady žalovaným vyčíslena. Kromě toho napadal i výši požadované úhrady za hodinu práce jednoho pracovníka. Navrhl, aby výše požadované úhrady byla nadřízeným orgánem stanovena na 0,- Kč, jelikož nesplnění oznamovací povinnosti podle ustanovení § 17 odst. 3 ZSPI má dle ustanovení § 17 odst. 4 téhož zákona za následek ztrátu nároku na úhradu nákladů. O stížnosti rozhodl ministr školství, mládeže a tělovýchovy rozhodnutím č.j. MSMT-1414/2015-6 ze dne 24.3.2015 tak, že postup žalovaného při poskytování informací potvrdil. Dle jeho názoru byl požadavek na úhradu nákladů odůvodněn mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací a skutečnost, že „informace byly požadovány na základě žádostí vedených pod č.j. MSMT-31855/2014-1 a č.j. MSMT-31891/2014-1, nebrání možnosti požadovat úhradu za vzniklé náklady při jejich vyhledávání v řízení o této žádosti o poskytnutí informace“, přičemž podáním nové žádosti o poskytnutí informací, které již byly jednou vyhledány, avšak za které nebyla zaplacená požadovaná úhrada vzniklých nákladů, dochází k obcházení zákona, jelikož takový postup by vyloučil možnost požadovat úhradu nákladů povinným subjektem, na což má povinný subjekt nárok. Požadované informace měli dle ministra školství, mládeže a tělovýchovy vyhledávat dva pracovníci, kteří museli kvůli tomu na delší dobu přerušit či odložit plnění svých pracovních úkolů a po dobu 40 hodin se věnovali vyhledávání a zpracování informací. S ohledem na to byl žalobce vyzván k úhradě částky ve výši 8.400,-Kč. Odložení předmětné žádosti bylo žalobci oznámeno písemností žalovaného č.j. MSMT-1414/2015-8 ze dne 30.7.2015 (napadené rozhodnutí), kde bylo uvedeno, že předmětná žádost byla odložena z důvodu neuhrazení požadovaných nákladů v zákonné lhůtě.
4. Žalobce následně poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž plyne, že oznámení o odložení žádosti pro nezaplacení úhrady může být předmětem soudního přezkumu, ač se jedná pouze o neformální písemné sdělení o odložení žádosti o informace,

jelikož i tak se jedná o rozhodnutí v materiálním smyslu (rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 Ans 3/2013-57 ze dne 30.4.2013). Jelikož proti tomuto rozhodnutí nejsou přípustné žádné opravné prostředky v rámci správního řízení, je možné bránit se proti němu přímo žalobou ve správním soudnictví (rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 Ans 3/2013-57 ze dne 30.4.2013). Předmětem soudního přezkumu takového rozhodnutí je i zákonnost požadované úhrady (bod 27 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č.j. 2 As 34/2008-90 ze dne 21.9.2010).

5. Žalobce namítl, že žalovaný měl v daném případě požadované informace k dispozici, nemusel je tedy vyhledávat. Nebyla tak naplněna hypotéza právní normy a žalovanému tím pádem nevzniklo oprávnění požadovat úhradu nákladů dle § 17 odst. 1 ZSPI. Argumentace ministra školství, mládeže a tělovýchovy, že se jedná o obcházení zákona, a proto je na místě aplikovat § 17 ZSPI, je dle žalobce vnitřně rozporná a nemůže obstát. Obcházení zákona je totiž takové jednání, které směřuje k vyloučení aplikace právní normy použitím povoleného prostředku způsobem, aby bylo dosaženo výsledku právní normou nepředvídaného a nežádoucího. Pokud však ministr školství, mládeže a tělovýchovy uvedl, že aplikovat § 17 ZSPI lze, nemůže se logicky jednat o obcházení zákona, neboť nedošlo k vyloučení žádné právní normy. Navíc i pokud by se jednalo o obcházení zákona, nemohlo by tím vzniknout žalovanému oprávnění k aplikaci právní normy, která se na daný případ nevztahuje, resp. jednání in fraudem legis nedává nikomu oprávnění postupovat contra legem. Stejný názor přitom zastává i žalovaný, podle kterého nelze požadovat úhradu nákladů za již vyhledané informace, byť za ně nebyla úhrada zaplacená (srov. str. 5 rozhodnutí žalovaného č.j. MSMT-10185/2015-2 ze dne 15.5.2015 a rozhodnutí žalovaného č.j. MSMT 8004/2015-2 ze dne 11.5.2015: *„Pokud by totiž jednotliví žadatelé měli mít možnost, natož právo, podat po předchozím podání konkrétní žádosti o konkrétní informace, po vyhledání a zpracování takových informací a zároveň odmítnutí uhrazení s tím spojených na základě zákona požadovaných nákladů, další, novou totožnou, následující žádost se stejným požadavkem, aniž by u posléze podané žádosti mohl povinný subjekt požadovat náhradu nákladů, neboť požadované informace již jednou vyhledal a zpracoval, tudíž to podruhé (potřetí, počtvrté, podesáté...) logicky dělat nebude, nikdy by nemohlo dojít naplnění ustanovení § 17 InfZ. Toto ustanovení by bylo v zákoně nadbytečné, pro takový případ by bylo zcela neaplikovatelné. Ve svém důsledku by podrobení se popsanému postupu žadatelů o informace znamenalo podporovat obcházení zákona a zneužívání práva proti účelu a smyslu zákona.“*
6. Ustanovení § 17 odst. 1 ZSPI dle žalobce umožňuje požadovat úhradu pouze za vyhledání informací, nikoli za jejich zpracování, požadavek žalovaného na úhradu částky 2.100,-Kč za 10 hodin údajného zpracovávání informací tak nemá oporu v zákoně.
7. Žalobce též namítl, že písemnost č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15.1.2015 nebyla řádnou žádostí ve smyslu § 17 odst. 1, 3 ZSPI, neměla proto žádné účinky, tedy ani nezaložila běh šedesátidenní lhůty dle § 17 odst. 5 téhož zákona. Jelikož lhůta nezačala plynout, nemohla ani marně uplynout, nemohlo být proto založeno oprávnění žalovaného předmětnou žádost odložit. Za splnění oznamovací povinnosti ve smyslu § 17 odst. 1, 3 ZSPI nelze považovat, pokud není zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. V písemnosti č.j. MSMT-1414/2015-2 není uvedeno, jak povinný subjekt dospěl k tomu, že časová náročnost na vyhledávání a

zpracování informací je celkem 40 hodin. Smyslem uvedení skutečností a způsobu vyčíslení úhrady je, aby si žadatel mohl učinit vlastní úsudek o přiměřenosti požadované úhrady. Z informací uvedených v písemnosti č.j. MSMT-1414/2015-2 však nelze ověřit, že vyhledání informací a jejich zpracování trvalo 40 hodin. Není uvedeno, jakým způsobem a z jakých zdrojů musel žalovaný informace získávat (např. zda jsou dostupné v informačním systému, nebo zda je nutné prohledávat jednotlivé spisy), nebo jaké je množství informací, které bylo vyhledáno (např. kolik položek v informačním systému muselo být prohledáno nebo v kolika spisech se informace nacházejí) a jak dlouho trvá vyhledání jedné jednotlivé informace či souboru informací (např. jak dlouho trvá získání určitých informací z informačního systému nebo z každého jednotlivého spisu). V tomto případě však počet hodin žalovaný „vystřelil od boku“, o čemž svědčí například zaokrouhlené hodnoty počtu hodin (je nepravděpodobné, že by vyhledávání informací trvalo právě 30 hodin a zpracování informací právě 10 hodin). I z tohoto důvodu se nejednalo o požadavek dle § 17 odst. 1, 3 ZSPI, jelikož odst. 3 požaduje uvedení skutečností, na jejichž základě byla výše úhrady vyčíslena, a způsob vyčíslení, což však v písemnosti č.j. MSMT-1414/2015-2 uvedeno není. Žalovaný požadoval za jednu hodinu práce jednoho pracovníka podílejícího se vyhledání a zpracování informací z neznámých důvodů částku ve výši 210,- Kč (8400 : 40, tj. požadovaná částka děleno počet hodin), že by mu takové náklady v souvislosti s prací jednoho pracovníka vznikly, však nebylo ani přes výzvu obsaženou v čl. V žalobcovy stížnosti doloženo. Je to navíc zcela neakceptovatelná a neobhájitelná výše požadované úhrady za hodinu práce pracovníka žalovaného, neboť takové náklady na hodinu práce pracovníka žalovaného ve skutečnosti nejsou, jak potvrdil sám ministr školství, mládeže a tělovýchovy v rozhodnutí č.j. MSMT-31855/2014-9 ze dne 18.12.2014, v němž uvedl, že výše nákladů na plat a dalších nákladů spojených s prací dotčených zaměstnanců žalovaného je 151,- Kč za hodinu jejich práce. Z tvrzení samotného ministra školství, mládeže a tělovýchovy tak vyplývá, že náklady spojené s prací jednoho pracovníka žalovaného jsou o 59,- Kč nižší, než žalovaný požadoval.

8. Žalobce tedy namítá nesprávnost vyčíslení výše požadované úhrady, a to jak z hlediska výše úhrady požadované za hodinu práce jednoho pracovníka, tak z hlediska počtu hodin potřebných na vyhledání informací. Dle jeho názoru jsou splněny podmínky pro postup dle § 76 odst. 1 s.ř.s., a to pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, což platí i tehdy, pokud by písemnost č.j. MSMT-1414/2015-2 byla řádnou žádostí ve smyslu § 17 odst. 1, 3 ZSPI, jelikož by výše požadované úhrady neměla žádnou oporu ve spisu. Není z něho totiž možné učinit zjištění, jaká je skutečná výše nákladů na jednoho pracovníka žalovaného, který měl dle tvrzení žalovaného příslušné informace vyhledat a zpracovat, stejně jako není možné žádným způsobem ze spisu ověřit, že by vyhledání a zpracování informací skutečně trvalo 40 hodin. Rozhodnutí o odložení žádosti proto není možné přezkoumat. V této souvislosti žalobce uvedl, že existence sazebníku úhrad nemůže mít význam, neboť se jedná pouze o vnitřní předpis bez závaznosti ve vztahu k žadatelům, vůči nimž má toliko informační charakter. To, že povinný subjekt zanesl určitou peněžní částku do sazebníku ke konkrétní položce, ještě neznamená, že taková částka je v souladu s § 17 odst. 1 ZSPI. Jelikož se jedná o vnitřní předpis, a tedy v podstatě o pouhé tvrzení žalovaného o výši vynaložených nákladů, nemůže mít sazebník ani žádnou důkazní hodnotu. Rozhodující je soulad požadavku na úhradu nákladů s ustanovením § 17 ZSPI, nikoli se sazebníkem, když v opačném případě by sazebník mohl

být povinnými subjekty zneužíván nikoli k úhradě nákladů, ale k vlastnímu obohacení, případně k odrazení žadatelů od žádostí o informace.

9. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě předně konstatoval, že dne 28. 8. 2014 obdržel dvě téměř shodné žádosti o poskytnutí informací ze strany žalobce, které souvisely s problematikou uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace. První z žádostí byla zaevidována pod č.j. MSMT-31855/2014-1, druhá pod č.j. MSMT-31891/2014-1. Dne 15. 9. 2014 došlo ke spojení obou věcí v jedno řízení a dále byly tyto dvě žádosti o poskytnutí informací vedeny pod č.j. MSMT-31855/2014. Důvodem takového postupu byl téměř totožný obsah žádostí, resp. téměř shodně požadované informace. Dne 17. 10. 2014 byla žalobci zaslána výzva k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací podle § 17 odst. 1 ZSPI, a to spolu s poučením, že nebude-li částka uhrazena, bude žádost odložena. Žalobce však v zákonných 60 dnech od oznámení, tj. do 22. 12. 2014, částku neuhradil, spojené žádosti tudíž byly odloženy. Dne 14. 1. 2015 podal žalobce žalovanému další žádost o informace, zaevidovanou pod č.j. MSMT-1414/2015-1, která se týkala obdobných informací jako v případě předchozích dvou žádostí. Žalobce v této žádosti konkrétně požadoval poskytnutí informací, které *„byly vyhledány a zpracovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na základě žádostí o poskytnutí informací evidovaných u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pod č.j. MSMT-31855/2014-1 a č.j. MSMT-31891/2014-1“*. Žalovaný z důvodu souvisejících informací opět přistoupil k postupu podle § 17 odst. 1 a odst. 3 ZSPI. Celkové náklady byly vyčísleny na 8.400,- Kč, přičemž přílohu výzvy k zaplacení ze dne 15. 1. 2015, č.j. MSMT-1414/2015-2 tvořila přesná kalkulace nákladů a Sazebník úhrad za poskytování informací žalovaného. Dne 10. 2. 2015 byla žalovanému doručena stížnost žalobce na postup při vyřizování žádosti ze dne 12. 1. 2015, č.j. MSMT-1414/2015-1, ve které žalobce tvrdil, že mu nebyla v zákonné lhůtě poskytnuta požadovaná informace. Též dne byla žalobcem podána i stížnost podle § 16 odst. 1 písm. d) ZSPI, a to proti postupu žalovaného oznámenému přípisem č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15.1.2015. O prvně jmenované stížnosti bylo rozhodnuto rozhodnutím ministra školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. MSMT-1414/2015-4 ze dne 3. 3. 2015, a to tak, že postup žalovaného při vyřizování předmětné žádosti byl potvrzen. O stížnosti proti požadavku úhrady za poskytnutí informací bylo rozhodnuto rozhodnutím č.j. MSMT-1414/2015-6 ze dne 24. 3. 2015, v němž ministr školství, mládeže a tělovýchovy potvrdil výši úhrady v částce 8. 400,- Kč požadovanou na základě výzvy č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15. 1. 2015. Částka požadovaná přípisem č.j. MSMT-1414/2015-2 nebyla v zákonné lhůtě uhrazena, a předmětná žádost o informace ze dne 12. 1. 2015 byla tudíž podle § 17 odst. 5 ZSPI odložena.
10. Rozhodnutí žalovaného č.j. MSMT-10185/2015-2 ze dne 15. 5. 2015 a rozhodnutí č.j. MSMT-8004/2015-2 ze dne 11. 5. 2015 žalobce interpretuje naprosto chybně. V těchto rozhodnutích žalovaný dovozuje, že není možné, aby žadatel obcházel povinnost hrazení nákladů vyčíslených v souvislosti s poskytováním informací tím, že na výzvu k uhrazení v souvislosti se svou první žádostí nebude reagovat a posléze podá povinnému subjektu další žádost, v níž požádá o informace totožné jako v první žádosti, a to s odkazem, že tyto informace jsou již vyhledány. Zlegalizování takového postupu jistě neměl zákonodárce v úmyslu, když zařadil do ZSPI ustanovení § 17. Na základě výše nastíněného postupu by institut hrazení nákladů spojených s mimořádným vyhledáváním informací naprosto

ztratil smysl a opodstatnění, neboť by povinný subjekt poskytoval informace, s jejichž vyhledáním mu vznikly náklady, avšak tyto náklady by mu žádný z žadatelů nikdy neuhradil, pouze by pro vyhovění žádostem postačovalo, že žadatel či žadatelé postupně podali dvě a více žádostí o poskytnutí totožných informací.

11. Co se týče námitky, že úhradu podle § 17 odst. 1 ZSPI lze požadovat pouze za vyhledávání informací, nikoli za jejich zpracování, žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č.j. 6 A 83/2001-39, v němž je vysloven názor, že *„je třeba do nákladů za vyhledání informace započítat také náklady spojené se zpracováním informace, neboť pouhé vyhledání informace bez jejího přenosu např. v písemné podobě na žadatele by pro žadatele nemělo žádný praktický význam.“* Žalovaný tudíž legitimně požadoval úhradu nejen za vyhledání informací, ale též za jejich následné zpracování.
12. Žalovaný má za to, že ve výzvě ze dne 15. 1. 2015 k úhradě vzniklých nákladů řádným způsobem vymezil, jak dospěl k vyčíslené částce 8.400 Kč, a to v souladu s § 17 ZSPI. Žalobci byla spolu s výzvou č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15. 1. 2015 zaslána přesná kalkulace vzniklých nákladů a sazebník úhrad Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za poskytování informací. Jednou z podmínek pro oprávněnost povinného subjektu uplatnit požadavek na úhradu nákladů dle § 17 ZSPI je existence sazebníku úhrad za poskytování informací dle § 2 odst. 1 písm. d) a § 3 ve spojení s § 7 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 173/2006 Sb.“). Daný sazebník je uveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup na internetových stránkách žalovaného. Žalobce měl možnost seznámit se s ním ještě před samotným podáním žádostí. Mohl tedy důvodně předpokládat, jaká výše možných nákladů v souvislosti s poskytováním požadovaných informací může vzniknout. Sazby v sazebníku uvedené se určují podle pravidel výše zmíněného nařízení vlády, nelze tudíž souhlasit s námitkou žalobce, že na základě sazebníků se mohou povinné subjekty neoprávněně obohacovat na úkor žadatelů či odrazovat žadatele od podávání žádostí o informace.
13. Vyhledávání informací, jež žalobce požadoval poskytnout, znamenalo pro žalovaného zvýšenou aktivitu, kdy dva zaměstnanci podílející se na vyřizování předmětných žádostí byli nuceni na delší dobu přerušit či odložit plnění svých ostatních úkolů a cíleně se po vymezenou dobu věnovat vyhledávání žalobcem požadovaných informací. S ohledem na tuto skutečnost byl žalobce napadeným přípisem č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15. 1. 2015 vyzván k úhradě nákladů za vyhledávání a zpracování těchto informací ve výši 8.400,- Kč, které představovaly 40 hodin vyhledávání a zpracování informací z jednotlivých správních spisů dvěma pracovníky v této věci. Žalobce byl spolu s výzvou k úhradě nákladů č.j. MSMT-31855/2014-4 ze dne 17. 10. 2014 podrobně seznámen s vyčíslenou kalkulací nákladů, která mu byla zaslána v příloze č. 2 výzvy. V příloze č. 1 dané výzvy mu byl zaslán sazebník úhrad za poskytování informací, který žalovaný vydal v souladu s § 7 nařízení vlády č. 173/2006 Sb. Co se týče výše požadované úhrady za půlhodinu práce jednoho pracovníka, ta je dle sazebníku úhrad za poskytování informací stanovena v čl. 4 na částku 151,- Kč. S ohledem na výše uvedené nelze přisvědčit námitce, že žalovaný neuvedl skutečnosti, na jejichž základě dospěl k závěru, že vyhledávání a zpracování informací bude trvat 40 hodin, a dále že neuvedl, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Žalovaný dostal požadavku §

17 odst. 3 ZSPI, když adresoval žalobci v zákonné lhůtě pro vyřízení žádosti o informace výzvu k úhradě nákladů, ze které, především z příloh, je patrné, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena. Na základě výzvy č.j. MSMT-1414/2015-2 ze dne 15. 1. 2015, resp. dnem následujícím po jejím doručení, počala žalobci plynout šedesátidenní lhůta dle § 17 odst. 5 ZSPI.

14. Žalovaný podotkl, že zveřejněné a účinné sazebníky jsou podmínkou pro oprávnění povinného subjektu požadovat po žadateli úhradu nákladů spojených s mimořádným vyhledáváním informací. Dle názoru autorů komentáře k ZSPI sazby v sazebnících uvedené „*předurčují maximální úhradu požadovatelnou povinným subjektem za jednotlivé položky*“, na základě této skutečnosti mají sazebníky bezesporu dopad pro žadatele o informace (viz FUREK, Adam; ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy: komentář. 2. vyd. Praha: Linde 2012, str. 827). V tomto konkrétním případě představovala „maximální úhradu požadovatelnou povinným subjektem“ za mimořádné vyhledávání informací částka 151 Kč za každou započatou půl hodinu práce pracovníka. Výpočet, který žalobce uvádí v žalobě, je naprosto chybný. Žalobce konkrétně namítá, že po něm byla požadována částka 210,- Kč za hodinu práce jednoho pracovníka, o které tvrdí, že je vyšší než částka za hodinu práce jednoho pracovníka podle sazebníku žalovaného, což údajně zakládá podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem. Žalobce pravděpodobně opomenul větu pod tabulkovou kalkulací v příloze výzvy č.j. MSMT-1414/2015-2, kde je napsáno, že se na vyhledávání podílí dva pracovníci, je proto nutné částku 210,- Kč vydělit právě číslem 2. Žalobce také v žalobě nesprávně uvádí, že za hodinu práce jednoho pracovníka je v sazebníku účtováno 151,- Kč. Podle sazebníku žalovaného je částka 151,- Kč účtována za každou započatou půlhodinu práce jednoho pracovníka, nikoliv za hodinu. Námitka, že náklady spojené s prací jednoho pracovníka podle sazebníku žalovaného jsou nižší než částka, kterou žalovaný požadoval, je proto nedůvodná.

15. Při rozhodování v dané věci vyšel soud z této právní úpravy:

Podle § 17 odst. 1 ZSPI ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

Podle § 17 odst. 3 ZSPI v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena.

Podle § 17 odst. 5 ZSPI poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezaplatí, povinný subjekt žádost odloží. Po dobu vyřizování stížnosti proti výši požadované úhrady lhůta podle věty druhé neběží.

Podle § 5 odst. 1 písm. f) ZSPI každý povinný subjekt musí pro informování veřejnosti ve svém sídle a svých úřadovnách zveřejnit na místě, které je všeobecně přístupné, jakož i umožnit pořízení jejich kopie, tyto informace: sazebník úhrad za poskytování informací.

Podle § 21 odst. 2 ZSPI vláda stanoví nařízením zásady stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací.

Podle § 1 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., toto nařízení zpracovává příslušný předpis Evropských společenství a upravuje zásady, podle nichž povinné subjekty stanoví výši úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona.

Podle § 2 odst. 1 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., výše úhrady se stanoví jako součet dílčích částek odvozených z přímých nákladů na

- a) pořízení kopií (§ 4),
- b) opatření technických nosičů dat (§ 5),
- c) odeslání informací žadateli (§ 6) a
- d) mimořádně rozsáhlé vyhledání informací (§ 7).

Podle § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., povinný subjekt stanoví výši úhrady na základě jednotkových sazeb, pokud je to možné. V ostatních případech stanoví povinný subjekt výši úhrady jiným prokazatelným způsobem, zejména na základě individuální kalkulace nákladů.

Podle § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., povinný subjekt v sazebníku úhrad nákladů za poskytování informací (dále jen "sazebník") stanoví vždy sazby, na jejichž základě určuje výši úhrady.

Podle § 7 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., povinný subjekt stanoví v sazebníku hodinové sazby odvozené z nákladů na platy, případně mzdy a z ostatních osobních nákladů spojených s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací.

16. Soud o dané věci uvažil takto:

17. Ve shodě s názorem žalovaného má soud za to, že postup uplatněný žalobcem, jenž spočívá v opakování žádosti o poskytnutí týchž informací ve snaze vyhnout se placení povinným subjektem požadované úhrady nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, není ničím jiným než obcházením zákona. Žalobcova argumentace, že při opakované žádosti o poskytnutí téže informace, o kterou již žádal dříve, po něm nelze požadovat úhradu nákladů za jejich vyhledání podle § 17 ZSPI, protože povinný subjekt už má požadované

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

informace k dispozici, a nemusí je tedy vyhledávat, zjevně směřuje k jedinému cíli, jímž je vyloučení aplikace zmíněného ustanovení zákona. Žalobce se tímto způsobem hodlal vyhnout splnění zákonem stanovené povinnosti hradit náklady spojené s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací. Usiloval o to, aby mu byly požadované informace poskytnuty, aniž by musel hradit náklady za jejich vyhledání. Takový výsledek, pokud by ho žalobce dosáhl, by byl zcela nepochybně v rozporu s právní úpravou zakotvenou v § 17 odst. 1 a 5 ZSPI, která povinným subjektům v souvislosti s poskytováním informací přiznává oprávnění žádat po žadateli úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Soud v tomto směru plně přisvědčuje pregnantně vyjádřenému závěru žalovaného, že *„(p)okud by totiž jednotliví žadatelé měli mít možnost, natož právo, podat po předchozím podání konkrétní žádosti o konkrétní informace, po vyhledání a zpracování takových informací a zároveň odmítnutí uhrazení s tím spojených na základě zákona požadovaných nákladů, další, novou totožnou, následující žádost se stejným požadavkem, aniž by u posléze podané žádosti mohl povinný subjekt požadovat náhradu nákladů, neboť požadované informace již jednou vyhledal a zpracoval, tudíž to podruhé (potřetí, počtvrté, podesáté...) logicky dělat nebude, nikdy by nemohlo dojít naplnění ustanovení § 17 InfZ. Toto ustanovení by bylo v zákoně nadbytečné, pro takový případ by bylo zcela neaplikovatelné. Ve svém důsledku by podrobení se popsanému postupu žadatelů o informace znamenalo podporovat obcházení zákona a zneužívání práva proti účelu a smyslu zákona.“*

18. Z právě citovaného závěru rozhodně nevyplývá, že by požadavek žalovaného na zaplacení úhrady nákladů při opakované žádosti o poskytnutí týchž informací, které již žalovaný na základě předchozí žádosti vyhledal a zpracoval, byl postupem contra legem, jak mylně dovozuje žalobce. Naopak, tento požadavek je zcela legitimní. Akceptací názoru žalobce, že žalovanému v takovém případě oprávnění požadovat úhradu nákladů dle § 17 ZSPI nevznikne, by naopak došlo k popření smyslu a účelu zmíněného ustanovení zákona.
19. Závěr, k němuž dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 10. 2004, č.j. 6 A 83/2001-39, podle něhož *„do nákladů za vyhledání informace je třeba započítat také náklady spojené se zpracováním informace, neboť pouhé vyhledání informace bez jejího přenosu např. v písemné podobě na žadatele by pro žadatele nemělo žádný praktický význam“*, prokazuje nedůvodnost námitky žalobce, že § 17 odst. 1 ZSPI umožňuje požadovat úhradu pouze za vyhledání informací, nikoli za jejich zpracování.
20. Judikaturou správních soudů již bylo vyjasněno, že sdělení požadavku na úhradu za poskytnutí informace a o výši této úhrady (§ 17 odst. 3 ZSPI), ani rozhodnutí o stížnosti žadatele, který nesouhlasí s výši úhrady jemu sdělené (§ 16a odst. 7 téhož zákona) nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 s.ř.s., ani rozhodnutími správního orgánu ve věci soukromoprávní [§ 68 písm. b) s.ř.s.]. Rozhodnutím podle § 65 s.ř.s. je však rozhodnutí, jímž povinný subjekt podle § 17 odst. 5 ZSPI žádost o poskytnutí informace pro nezaplacení úhrady odložil. V usnesení ze dne 21.9.2010 č.j. 2 As 34/2008 – 90 rozšířený senát Nejvyššího správního soudu zároveň dovodil, že *„pokud žadatel úhradu do 60 dnů nezplatí, povinný subjekt věc v souladu s § 17 odst. 5 informačního zákona odloží. Žadatel může následně proti odložení žádosti brojit ve správním soudnictví; správní soud pak podrobí svému přezkumu i zákonnost, resp. právnost požadované úhrady.“* Z uvedeného plyne, že žalobce je v rámci žaloby podané proti napadenému rozhodnutí, jímž je sdělení žalovaného o odložení předmětné žádosti pro nezaplacení úhrady, oprávněn brojit též proti zákonnosti

úhrady, jejímž zaplacením povinný subjekt podmínil poskytnutí požadovaných informací. To žalobce v dané věci učinil, a soudu na základě jeho námitek nezbylo než konstatovat, že oznámení žalovaného obsahující vyčíslení nákladů spojených se zpracováním žádosti ze dne 12.1.2015 č.j. MSMT-1414/2015-2 (dále jen „oznámení žalovaného o výši úhrady“) je jednak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a zároveň i nesrozumitelné vzhledem k jeho rozporu s připojeným sazebníkem úhrad žalovaného za poskytování informací.

21. Z oznámení žalovaného o výši úhrady mj. plyne, že žalovaný již na základě předchozích žádostí žalobce předmětné informace vyhledal a zpracoval. Žalovaný totiž v oznámení mj. žalobci sděluje, že *„(s) ohledem na výše uvedené Vám požadované informace, které byly vyhledány a zpracovány MŠMT ve věci č.j. MSMT-31855/2014-1 a č.j. MSMT-31891/2014-1, mohou být poskytnuty za úhradu nákladů spojených s jejich mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací, a to dle § 17 odst. 1 a odst. 3 InfZ.“* V samotném oznámení o výši úhrady žalovaný vyčíslil celkové náklady na vyhledání a zpracování žalobcem požadovaných informací na částku 8.400,- Kč, aniž by blíže uvedl, jak k této částce dospěl. Přílohou č. 1 uvedeného oznámení je sazebník úhrad žalovaného za poskytování informací, který náklady v případě mimořádně rozsáhlého vyhledání informací upravuje v čl. 4, podle něhož sazba za každou i započatou půlhodinu výkonu (vztaheno k 1 pracovníkovi ministerstva) činí 151,- Kč. Podle článku 5 odst. 1 věty první sazebníku žalovaného je celková výše požadované úhrady za poskytnutí informací dána součtem jednotlivých nákladů podle čl. 1 až 4. Přílohou č. 2 oznámení žalovaného o výši úhrady bylo vyčíslení nákladů spojených se zpracováním žádosti žalobce o poskytnutí informace č.j. 31855/2014-1 a č.j. 31891/2014-1, ze kterého lze zjistit, že aktivita spočívající ve vyhledání informací zabrala 30 hodin, čemuž odpovídá 6.300,- Kč a aktivita spočívající ve zpracování informací zabrala 10 hodin, čemuž odpovídá 2.100,- Kč. Počet hodin pro vyhledání a zpracování informací z jednotlivých správních spisů činil 20 hodin na jednoho pracovníka, přičemž na vyhledání a zpracování informací se podíleli 2 pracovníci. Celkem se tedy jednalo o 40 hodin, jimž odpovídá částka 8.400,- Kč. Soud na tomto místě podotýká, že ani rozhodnutí ministra školství, mládeže a tělovýchovy č.j. MSMT-1414/2015-6 ze dne 24.3.2015 o žalobcově stížnosti, jímž byla žalovaným požadovaná výše úhrady v částce 8.400,- Kč potvrzena, neobsahuje (ve srovnání s údaji v oznámení žalovaného o výši úhrady), žádné další údaje, z nichž by bylo možné dovodit, jakým způsobem byla výše úhrady stanovena.

22. Soud nesouhlasí s názorem žalovaného, že ze zmíněného oznámení o výši úhrady a jeho příloh je patrné, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena, a že žalovaný tak dostal požadavku stanovenému v § 17 odst. 3 ZSPI. Žalobci je nutno přisvědčit v tom, že samotné uvedení časové náročnosti vyhledání a zpracování požadovaných informací je v tomto směru nedostatečné. Podle § 17 odst. 3 ZSPI musí být z oznámení o výši úhrady zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Skutečností rozhodnou pro stanovení výše úhrady není pouhá celková časová náročnost vyhledání a zpracování informací, ale především výčet a popis úkonů, které musí pracovník (či pracovníci) povinného subjektu při vyhledání a zpracování informací provést, a to alespoň v obecné rovině, spolu s přibližným odhadem časové náročnosti provedení jednotlivých úkonů. Jen tak může žadatel o informace a případně též soud v přezkumném řízení ověřit, zda údaj o celkové časové náročnosti vyhledání a zpracování informací odpovídá skutečnosti. Žalobce tedy

právem vytýká žalovanému, že z oznámení o výši úhrady nelze ověřit, že vyhledání informací a jejich zpracování trvalo právě 40 hodin, protože v něm není uvedeno, jakým způsobem a z jakých zdrojů musel žalovaný informace získávat, kolik položek v informačním systému či kolik jednotlivých spisů vedených v listinné podobě muselo být prohledáno a jak dlouho trvá, resp. trvalo vyhledání jedné jednotlivé informace či souboru informací. Soud k tomu na okraj dodává, že za situace, kdy se jednalo o informace již dříve vyhledané a zpracované, nemohlo být pro žalovaného uvedení těchto údajů o úkonech, které jeho dva zaměstnanci při vyhledání a zpracování žalobcem požadovaných informací učinili, nijak zvlášť problematické či obtížné.

23. Soud považuje za zcela mylný názor žalobce, že existence sazebníku úhrad nemůže mít v dané věci význam, neboť se jedná pouze o vnitřní předpis bez závaznosti ve vztahu k žadatelům, vůči nimž má sazebník toliko informační charakter. Vydání (zveřejnění) sazebníku, v němž v souladu se zásadami zakotvenými v nařízení vlády č. 173/2006 Sb., povinný subjekt stanoví výši úhrad za poskytování informací, je povinností, kterou povinným subjektům ukládá ZSPI. Takto vydané sazebníky jsou povinny respektovat nejen žadatelé o informace, ale pochopitelně i povinná osoba, o jejíž sazebník se jedná. Jak plyne z § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., povinný subjekt v sazebníku úhrad nákladů za poskytování informací (dále jen "sazebník") stanoví vždy *sazby, na jejichž základě určuje výši úhrady*. Pro určení výše úhrady jsou tedy rozhodné právě sazby stanovené v sazebníku, které měl žalovaný respektovat. V souzené věci se tak ale nestalo. Žalovaný v oznámení o výši úhrady totiž stanovil výši úhrady ve zřejmém rozporu s vlastním sazebníkem. Podle čl. 4 sazebníku v případě mimořádně rozsáhlého vyhledání informací sazba za každou i započatou půlhodinu výkonu (vztaženo k 1 pracovníkovi ministerstva) činí 151,- Kč. Jestliže na vyhledání a zpracování žalobcem požadovaných informací strávili dva jeho zaměstnanci dohromady celkem 40 hodin, tj. 80 půlhodin, měla úhrada činit 80 x 151,- Kč, tedy 12.080,- Kč. K jakémukoliv snížení této částky nebyl důvod; podle článku 5 odst. 1 věty první sazebníku žalovaného je celková výše požadované úhrady za poskytnutí informací dána *součtem* jednotlivých nákladů podle čl. 1 až 4 a sazebník žádné snížení výše úhrady pod stanovenou jednotkovou sazbu nepřipouští. Údaj o výši úhrady 8.400,- Kč požadované na žalobci je vzhledem k výše uvedenému nesrozumitelný, protože úhrada neodpovídá sazbě uvedené v sazebníku a z ničeho není zřejmé, proč tomu tak je a na základě čeho vlastně žalovaný k této výši úhrady dospěl.

24. Soud s ohledem na výše uvedené považuje za nesprávný též názor žalovaného, že sazby v sazebníku uvedené předurčují toliko *maximální* úhradu požadovatelnou povinným subjektem za jednotlivé položky. Akceptace tohoto názoru by umožnila libovůli ze strany povinných subjektů, které by při stanovení výše úhrady za poskytnutí informace mohly u každého žadatele stanovit výši úhrady v jiné výši dle své vlastní úvahy, omezené toliko horní hranicí vyjádřenou v příslušné sazbě v sazebníku. Takový postup nelze v právním státě tolerovat.

25. Soud uzavírá, že vydání nepřezkoumatelného oznámení o výši úhrady je podstatnou vadou řízení, která měla za následek nezákonnost rozhodnutí o odložení předmětné žádosti. Soud proto napadené rozhodnutí rozsudkem bez jednání zrušil (§ 76 odst. 1 písm. c/. 1 s.ř.s.) a v souladu s § 78 odst. 4 s.ř.s. současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude úkolem žalovaného zaslat žalobci takové oznámení o výši požadované úhrady,

z něhož bude zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena. Právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

26. Ve druhém výroku tohoto rozsudku přiznal soud v souladu s § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. žalobci, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení. Náklady, které žalobci v řízení vznikly, spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč a v nákladech souvisejících s právním zastoupením žalobce advokátkou. Tyto jsou tvořeny jednak odměnou za právní zastoupení žalobce advokátkou, a to za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení, sepsání žaloby), přičemž sazba odměny za každý z těchto úkonů činí 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.). Náklady právního zastoupení žalobce jsou dále tvořeny dvěma paušálními částkami ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a částkou 1.428,- Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s.ř.s.). Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, tedy činí 11.228,- Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši, a to ve stanovené lhůtě k rukám právní zástupkyně žalobce advokátky Mgr. Barbory Kubinové (§ 149 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 64 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Praha 7. listopadu 2018

Mgr. Martin Kříž, v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

